

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Demokrasilerde siyasal iktidarlar sandık yoluyla el değiştirebilir. Bu temel kabulün devre dışı bırakılması meşruiyet tartışması doğurur. Meşru bir yönetimin sürdürülebilir olması için seçimlerin güvenli ortamda yapılması zorunludur. Türkiye toplumunun önemli bir kısmı seçimin güvenli bir ortamda gerçekleşmediğine inanmaktadır. Seçimi güvenli olmaktan çıkaran uygulamaların araştırılması ve bu uygulamalara karşı tedbirlerin alınması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 101 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

Fatma KURTULAN

Ayhan BİLGİN

HDP Grup Başkanvekili

HDP Grup Başkanvekili

Mersin Milletvekili

Kars Milletvekili

GEREKÇE

YSK Anayasal bir kurul olarak kanun dışına çıkamaz. Ancak zaman zaman verdiği kararlar kurulu tartışmalı hale getirmektedir. Referandumda verilen "mühürsüz oy pusulası" kararı bunlardan biridir.

Seçimlerin güvenliği de YSK kararları kadar önemlidir. Yurttaş iradesinin sandığa yansımaları anlamına gelen seçim güvenliği kavramı YSK'nın merkezi ve taşra örgütleriyle sandık kurulu üyelerinin ve sandık başındaki pratik uygulamaların tamamıyla ilgilidir.

Seçim süreçlerinde yaşanan bazı uygulamalar seçim güvenliğine yönelik eleştirileri beraberinde getirmektedir. Sandık taşıma kararları, seyyar sandıklar, sandık birleştirmeleri, kolluk güçlerinin 142 belgesiyle oy kullanımı gibi uygulamalarla seçmen listeleri "belirli" olmaktan çıkarılmıştır. Bu durum siyasi partilerle paylaşılan seçmen listesiyle seçim günü sandıklara konulan seçmen listesi arasında farklılıklar doğurmaktadır.

Sandıkların taşınmasına olanak veren düzenlemeyle seçmen iradesinin ipotek altına alınacağı ve HDP'nin güçlü olduğu seçim çevrelerinin hedef alınacağı dile getirilmişti. YSK 24 Haziran seçimlerinde aldığı kararlarla bu kuşku haklı çıkmıştır. Sandık taşıma kararlarıyla seçmenin baskı altına alınmasına yol açılmış ve iradelerinin sandığa yansımaları engellenmiştir.

Sandık kurulu başkan ve üyelerinin belirlenmesinde kamu görevlilerinin etkinliğinin artırılması 16 yıllık iktidara yakın devlet memurlarının sandık sonuçlarına etki etme sonucunu doğurmuştur.

MHP ve AKP dışındaki muhalefet partilerinin "0" oy aldığı sandık sayısı 73.857'dir. AKP ve MHP için bu sayı sadece 7.025'tir. AKP ve MHP dışındaki partilerin "0" oy aldığı sandıklarda geçersiz oy oranının normalin çok üstünde olması bu partilere ait oyların geçersiz kılındığı şüphesini doğurmaktadır. Bu sandıkların önemli bir kısmında muhalefet partilerinin sandık kurulu üyesi görevlendiremediği, bazı yerlerde görevlendirdiği halde görevlinin baskı ve tehdit nedeniyle görevini gerçekleştiremediği bilinmektedir. Bu sandıklarda çoğunlukla AKP ve kamu çalışanları görev almıştır. Sandıkların %6,45'inde seçmen sayısının üzerinde ve bazı yerlerde iki-üç katını aşan oranlarda oy kullanımı gözlenmiştir.

Özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde yer alan illerde ve kısmen sandık taşıma işlemi uygulanan yerlerde yoğun bir şekilde 142 belgesiyle toplu oy kullanımı tutanaklara yansımıştır. Bu belgeyle oy kullanan seçmenlere ait bilgilerin siyasi partilerde bulunmayışı ve bu seçmenlerin belirli seçim çevrelerinde kümelenmesi seçim sonucunu etkileyebilmekte ve seçim güvenliğine dair şüphe doğurmaktadır. 142 belgesiyle oy kullananların birçok yerde bu belgeyi sandık kuruluna sunmadığı, sunanların bu belgeyi sandık kuruluna teslim etmediği gözlemlenmiştir. Söz konusu belgeyle mükerrer oy kullanımının önlenmesi için herhangi bir önlem alınmadığı gibi bu belgenin ilçe bazında kaç kişi için düzenlendiği, bu belgeyle ilçe bazında toplamda kaç kişinin oy kullandığı ve Türkiye geneli kaç seçmene tekabül ettiği açıklanmamıştır. Hakkâri'de HDP 100 civarında oyla Milletvekilliği kaybetmiş ve AKP bir Milletvekilliği elde etmiştir. Sandık taşıma ve birleştirme uygulamasının yanı sıra 142 belgesiyle oy kullanımı bu sonucu çok rahat bir şekilde doğurabilmekte ve Hakkâri seçmenin iradesi dışında bir sonuç doğmaktadır.

Seçim sonuçlarıyla ilgili en temel sorunlardan biri de sandık sonuç tutanaklarıyla ilgilidir. Kayıt altına alınmış sayım döküm cetvelleriyle sandık sonuç tutanakları arasında hem şekli hem de oy dağılımını etkileyen hatalar bulunmaktadır. Sandık sonuç tutanaklarında doldurulması zorunlu olan birçok alan boş geçilirken bazı tutanakların mühürsüz bazılarının ise imzasız bir şekilde sisteme girildiği gözlemlenmiştir. YSK'nin bu konuda yeterli eğitim vermediği görülmektedir. Ayrıca YSK'nın tam doldurulmamış sandık tutanaklarını kabul etmesi de bir başka vahim durumdur. Hatırlanacağı üzere seçimlerden hemen önce sandık kurulu başkanlarının "kamu görevlisi" kişilerden belirlenmesine ilişkin yasal düzenlemeye gidilmişti. Kamu görevlisi bir sandık kurulu başkanının sandık sonuç tutanağında yer alması gereken birçok önemli alanı doldurmaksızın kurul üyelerine imzalatması ve bu eksik haliyle ilçe seçim kuruluna teslim edebiliyor olması skandal niteliğindedir.

YSK seçimlerin kesin sonuçlarını açıklarken seçim günü kaç zarf ve pusula dağıtıldığını açıklamamaktadır. Seçim sabahı kaç zarf ve pusula gönderildiği, o gün kaç zarf ve pusula kullanıldığı geriye kalanların ne yapıldığı da kamuoyunca bilinmemektedir.

Anılan nedenlerle seçim güvenliğine ilişkin gerekli önlemlerin alınması için Araştırma Komisyonu kurulması gerekmektedir.